

Nr 2

Utrikesutskottets betänkande i anledning av motion om anslag för varubistånd till Bangladesh och Vietnam.

Motionen

I motionen 1973:1102 av herrar Helén (fp) och Fälldin (c) hemställs att riksdagen med förtur beslutar att på tilläggsstat för innevarande budgetår anslå 100 milj. kr. för varubistånd, avsett främst för de omedelbara behoven av insatser i Bangladesh och Vietnam.

Motionärerna anför bl. a. följande.

I Bangladesh är de omedelbara behoven fortfarande stora. Landet behöver bl. a. förnödenheter till jordbruket, livsmedel (bl. a. vete) samt råvaror, maskiner och reservdelar till näringslivet. Utan starkt stöd på dessa områden under det närmaste året blir svårigheterna att få i gång också de mer långsiktiga återuppbyggnads- och utvecklingsansträngningarna större. Importstöd och valutabistånd är därför just nu de mest angelägna biståndsinsatserna i Bangladesh.

I Vietnam finns enorma behov av insatser. I Sydvietnam fordras bl. a. insatser för de många flyktingarna och humanitär hjälp i övrigt. I Nordvietnam krävs, inte minst på grund av förödelsen efter de massiva bombningarna, återuppbyggnadshjälp samt leveranser av medicin och utrustning till sjukhusen.

Utskottet

Av propositionen 1973:1 framgår beträffande bistånd till *Bangladesh* att de svenska utbetalningarna under budgetåret 1971/72 uppgick till cirka 105 milj. kr. eller cirka 22 % av det bilaterala biståndsflödet. För innevarande budgetår har beräknats ett medelsbehov om 70 milj. kr., vartill kommer utbetalningar under vissa krediter som tidigare avtalats med Pakistan, samt för humanitärt bistånd genom frivilligorganisationer och FN-organ. De direkta svenska insatserna består av importstöd i form av valuta- och varubistånd för återuppbyggnadsinsatser som prioriterats av Bangladesh.

Planeringen för budgetåret 1973/74 baseras på ett belopp av 75 milj. kr. Den oroande försörjningssituationen, som förutses för 1973 och som föranlett en förlängning av FN:s särskilda program för Bangladesh, kan därutöver komma att aktualisera fortsatt svenskt stöd till detta program.

Av propositionen framgår vidare att en del av reserven för katastrofinsatser kan behöva tas i anspråk för hjälp till Indien och Bangladesh på grund av årets dåliga skördeutfall.

Beträffande bistånd till *Demokratiska republiken Vietnam (DRV)* framgår av propositionen att biståndet under budgetåret 1972/73 kan beräknas till sammanlagt 190 milj. kr. Från vietnamesisk sida har uttryckts önskemål om leveranser av sjukhusutrustning, mediciner, tyg, papper och kondenserad mjölk, liksom önskemål om svenskt bistånd till uppförande av sjukhus, i första hand ett barnsjukhus med 300 till 500 vårdplatser.

Planeringen av det totala svenska biståndet för budgetåren 1973/74 och 1974/75 för DRV utgår enligt propositionen från finansiella ramar på 100 resp. 130 milj. kr.

Utskottet har erfarit att regeringen med tanke på förödelsen efter de förnyade krigshandlingarna i slutet av 1972 överväger att vidga ramarna för biståndet till DRV.

Biståndet till den Provisoriska revolutionära regeringen i *Sydvietnam* har successivt byggts ut. Utskottet har erfarit att det innevarande budgetår ligger på en nivå av 13,5 milj. kr. Vidare har ett belopp av 1,5 milj. kr. nyligen anvisats för enskilda organisationers humanitära hjälpverksamhet i Sydvietnam.

Av propositionen framgår att departementschefen räknar med att betydande resurser ställs till förfogande för insatser i Indokina, när förutsättningarna föreligger för en hjälp, som når fram till dem som drabbats hårdast av kriget. Medel för detta ändamål har i propositionen beräknats under katastrofreserven.

Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att den svenska biståndspolitik som sålunda är inriktad på ett fortsatt betydande bistånd till såväl Bangladesh som Vietnam.

Det är ett positivt drag i utvecklingen att vädjandena om hjälp till Bangladesh har fått ett kraftigt internationellt gensvar. Sålunda har insatser om sammanlagt 6,5 miljarder kronor utfästs av olika biståndsgivare. Ungefär hälften av dessa resurser har redan ställts till förfogande.

Även frågan om bistånd till Vietnam tilldrar sig ett intensivt internationellt intresse. Omfattningen och inriktningen av de på olika håll planerade insatserna kan dock ännu inte överblickas.

Ett avtal om sovjetiskt bistånd till DRV och om handeln 1973 undertecknades i december 1972. I det officiella sovjetiska tillkännagivandet heter det att "Sovjetunionen skall i stor skala leverera varor, utrustning och annat av stor betydelse för utvecklingen av DRV:s ekonomi och skall ge behövligt bistånd för stärkande av dess försvarskapacitet".

Förenata staterna kommer, enligt avtalet den 27 januari 1973 om vapenvila i Vietnam, "att i enlighet med sin traditionella politik bidra till att läka krigets sår och till att efter kriget återuppbygga DRV och hela Indokina". Det är bekant att mycket omfattande efterkrigshjälp, avseende både Nord- och Sydvietnam, sedan länge förberetts inom den amerikanska administrationen, dock att några konkreta förslag ännu inte behandlats av kongressen.

Även inom FN upprätthålles beredskap för en biståndsaktion i Indokina.

Utskottet erinrar om att svenska biståndsinsatser utformas på grundval av noggrann planering i samråd med vederbörande mottagarländer och under hänsynstagande till det bistånd som kommer dessa länder till godo från andra källor. Berörda svenska myndigheter håller sig kontinuerligt underrättade om biståndsbehoven i Bangladesh och Vietnam och om olika biståndsgivares planering för att möta dessa behov.

Enligt vad utskottet erfarit finns utrymme inom katastrofreserven för ytterligare insatser av humanitär karaktär i Bangladesh och Vietnam. Inom ramen för det bistånd som redan planerats för innevarande budgetår finns dessutom betydande reservationer som inte torde kunna utnyttjas under budgetåret. Ett anslag på tilläggsstat ter sig därför inte motiverat, då motionens syfte kan tillgodoses med de medel, som redan står till förfogande.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionen 1973:1102.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1973:1102.

Stockholm den 8 mars 1973

På utrikesutskottets vägnar

ARNE GEIJER

Närvarande: herrar Arne Geijer i Stockholm (s), Dahlén (fp), Lange (s), fru Lewén-Eliasson (s), herrar Adamsson (s), Wirmark (fp), Palm (s), Korpås (c), Turesson (m), Hellström (s), Ericson i Örebro (s), fru Nilsson i Kristianstad (c) och herr Andersson i Örträsk (s).

Reservation

av herrar Dahlén (fp), Wirmark (fp), Korpås (c) och fru Nilsson i Kristianstad (c), som anser att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till de stora behoven av omedelbara hjälpinsatser i Bangladesh och Vietnam och med hänvisning i övrigt till den motivering som framförs i motionen 1973:1102 vill utskottet tillstyrka att riksdagen beslutar att på tilläggsstat för innevarande budgetår anslå 100 milj. kr. för varubistånd, avsett främst för insatser i Bangladesh och Vietnam.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till motionen 1973:1102 på tilläggsstat för innevarande budgetår anslår 100 milj. kr. för varubistånd, avsett främst för de omedelbara behoven av insatser i Bangladesh och Vietnam.